

YMPÄRISTÖOHJELMA

PARIKKALA

SISÄLTÖ

1 ALKUSANAT	3
2 VAHVUDET	4
3 KEHITYSKOhteet	5
4 TAVOITETILAT JA TOIMENPIDESUUNNITELMA	6
4.1 Energiantuotanto.....	6
4.2 Luonnon monimuotoisuus	8
4.3 Kasvatus ja koulutus	9
4.4 Vesistöjen ja pohjavesien suojelu.....	11
4.5 Maankäyttö ja kaavoitus.....	12
4.6 Liikenne ja liikkuminen	14
4.7 Hankinnat (julkiset ja muut)	16
4.8 Jätevedet	17
5 SEURANTA, RAPORTOINTI JA OHJELMAN PÄIVITTÄMINEN	18

Kuvat: Parikkalan kunta

Vipuvoimaa
EU:lta
2014–2020

1 ALKUSANAT

Parikkalan kunnan ympäristöohjelma on laadittu osana EAKR-rahoitteista *Etelä-Karjalan kuntien ympäristöohjelma* -hanketta.

Hankkeessa laadittiin ympäristöohjelmat jokaiselle Etelä-Karjalan kunnalle sekä maakunnan kuntien yhteinen ympäristöohjelma. Ympäristöohjelmat on rakennettu jokaisen kunnan omat lähtökohdat ja tarpeet huomioiden, positiiviseen keskittyen.

Ympäristöohjelman laadintatyö on tehty yhteistyössä Parikkalan kunnan viranhaltijoiden, luottamushenkilöiden ja eri sidosryhmien, kuten asukkaiden ja paikallisen yritystoiminnan kanssa. Laadintatyöhön on kuulunut haastatteluja, työpajoja ja asukastilaisuus. Parikkalan ympäristöohjelma pohjautuu kunnasta saatuihin tietoihin ja näkemyksiin.

Hankkeen ensimmäisessä vaiheessa vuoden 2015 aikana tunnistettiin Parikkalan vahvuudet ja kehityskohteet sekä hahmoteltiin tavoitteita, joita näillä osa-alueilla halutaan tulevaisuudessa saavuttaa. Kevään 2016 aikana on laadittu toimenpiteet, joita tekemällä Parikkala voi saavuttaa tavoitteensa. Osa-alueille on asetettu seurantamittarit, joilla voidaan seurata tavoitteiden toteutumista.

Parikkala on liittynyt *HINKU-kuntien verkostoon* jo vuonna 2008 ja sitoutunut tätä kautta HINKU-tavoitteeseen vähentää kasvihuonekaasupäästöjä 80 % vuoden 2007 tasosta vuoteen 2030 mennessä. Parikkalan kunta on toteuttanut energiakatselmuksen 80 % kunnan kiinteistöistä osana *Kuntien energiaohjelmaa* (KEO). Energiakatselmusten perusteella on tehty lämmitysjärjestelmien muutoksia uusiutuvaan energiaan perustuvaksi sekä parannettu energiatehokkuutta. Kunnassa on tehty myös uusiutuvan energian kuntakatselmus vuonna 2013. Parikkalan energiantuotanto perustuu uusiutuvaan energiaan uuden, vuonna 2015 avatun lämpölaitoksen myötä.

Merkittäviä toteutuneita selvitys/suunnitteluhankkeita Parikkalassa ovat olleet *Biotalouden kehittäminen Parikkalassa* vuosina 2013-2015 ja tähän kytkeytyvä *Biokaasun hyödyntäminen Parikkalan kunnan kaukolämpöverkostoissa* RAKI-hanke vuonna 2014. Parikkalassa on myös tutkittu membraanitekniikan hyödyntämistä kunnallisessa jätevedenpuhdistamossa EAKR-rahoitteisessa hankkeessa yhteistyössä Lappeenrannan teknillisen yliopiston kanssa. Ympäristöohjelman tavoitteisiin kuuluu uuden kunnallisen jätevedenpuhdistamon rakentaminen.

2 VAHVUUDET

Parikkalan kunnan vahvuudet on tunnistettu työryhmissä yhteistyössä eri sidosryhmien kanssa ympäristöohjelman laadinnan aikana.

Energiantuotanto	Parikkalan kaukolämmön tuotanto perustuu uusiutuvaan energiaan.
Luonnon monimuotoisuus	Luonnon monimuotoisuus halutaan säilyttää ja sitä hyödynnetään matkailussa.
Kasvatus ja koulutus	Koulujen ja oppilaitosten keskittäminen mahdollistaa hyvän yhteistyön. Opetuksessa otetaan luonto huomioon.
Vesistöjen ja pohjavesien suojele	Pohjavesien suojelusuunnitelma on valmistunut. Parikkalassa sijaitseva Siikalahti on kansainvälisesti merkittävä lintukosteikko.

3 KEHITYSKOhteet

Vastaavasti kuin vahvuudet, kehityskohteet on tunnistettu yhdessä sidosryhmien kanssa ympäristöohjelman laadintatyön aikana.

Maankäyttö ja kaavoitus	Maankäytön suunnittelu ja kaavojen uudistaminen niin, että maankäyttö tukee kunnan strategiaa. Säilytetäänkö kylät vai keskitetäänkö keskustaan?
Liikenne ja liikkuminen	Miten julkinen liikenne palvelee valtaväestöä? Voidaanko kylien liikennettä kehittää?
Hankinnat (julkiset ja muut)	Hankintojen osalta pyritään tukemaan paikallista tuotantoa ja palveluita.
Jätevedet	Uuden puhdistamon osalta jätevesiverkostossa olevan jäteveden hallinta tulee olemaan hyvällä tasolla, mutta noin puolet kuntalaisista asuvat kunnallisen verkoston ulkopuolella. Haja-asutuksen jäteveden käsittelyn osalta odotetaan kansallisia päätöksiä.

4 TAVOITETILAT JA TOIMENPIDE-SUUNNITELMA

4.1 Energiantuotanto

Parikkalassa noin 95 % kaukolämmöstä tuotetaan uusiutuvalla puuhakkeella. Tavoitteena on muuttaa kaukolämpöverkon ulkopuoliset erillislämmitysjärjestelmät uusiutuvaan energiaan perustuviksi. Parikkala on sitoutunut vähentämään kasvihuonekaasupäästöjä 80 % vuoden 2007 tasosta vuoteen 2030 mennessä. Juuri energiantuotannon uudistuksilla kasvihuonekaasuja voidaan ratkaisevasti vähentää.

Lyhyen aikavälin tavoite

- Kiinteistöjen erillislämmitysjärjestelmien muutokset tehdään uusiutuvaan energiaan perustuviksi.

Pitkän aikavälin tavoitteet

- Kasvihuonekaasupäästöjen osalta kohdataan HINKU-tavoitteet.
- Energiantuotanto pohjautuu täysin uusiutuvaan energiaan.

Tavoite	Toimenpiteet	Vastuutaho	Aikataulu
Kiinteistöjen erillislämmitys-järjestelmien muutokset tehdään uusiutuvaan energiaan perustuviksi.	Laaditaan asunto- ja kiinteistöohjelma, jossa tarpeettomista kiinteistöistä luovutaan ja jäljelle jäävien kiinteistöjen energiatehokkuutta parannetaan	Tekninen toimi/ keskushallinto	Hyväksytty kunnan- valtuustossa 16.6.2016 Kehittäminen jatkuva
	Kaukolämpöverkon hyödyntäminen ja käytön laajentaminen eritoten nykyisen verkon alueella	Tekninen toimi	Jatkuva
	Markkinoidaan aurinkoenergian hyödyntämismahdollisuuksia ja huomioidaan aurinkoenergian hyödyntämismahdollisuudet kaavoituksessa	Tekninen toimi	Jatkuva
	Motivan ESCO-hankkeiden hyödyntäminen kiinteistöjen energiatehokkuuden parantamisessa	Tekninen toimi	1 kiinteistö/kaksi vuotta
Energiantuotanto pohjautuu täysin uusiutuvaan energiaan.	Neuvonta ja tiedottaminen	Kunta	Jatkuva

Seurantamittarit

- Toteutuneet toimenpiteet (kpl)
- Toteutuneiden toimenpiteiden CO₂-päästövähennys (t CO₂-ekv)
- Kunnan kiinteistöjen kokonaisenergiankulutus (MWh_e/m²_{lämmitetty}, MWh_n/m²_{lämmitetty})

4.2 Luonnon monimuotoisuus

Parikkalan alueella luonto on monimuotoista ja vaihtelevaa. Parikkala kuuluu Laatokan-Karjalan lehtoalueeseen. Parikkala on yksi Suomen lajirikkaimmista lintualueista ja Siikalahden lintujärvi on kansainvälisesti arvostettu lintujärvi. Parikkalassa on myös useita kauniita kylämaisemia, joista Tarnalan kylän Kuposenmäeltä avautuva viljely- ja järvimaisema Pien-Rautjärvelle on valtakunnallisesti arvokas maisema-alue.

Lyhyen aikavälin tavoite

- Luonnon monimuotoisuus säilytetään ja huomioidaan maankäytön suunnittelussa.

Pitkän aikavälin tavoitteet

- Monimuotoinen luonto liitetään vahvemmin osaksi Parikkalan brändiä. Parikkala tunnetaan monimuotoisesta rehevästä luonnostaan. Lisätään luonnon monimuotoisuuden arvostusta ja tuotteistetaan se.
- Luonnon monimuotoisuus huomioidaan esimerkiksi metsäenergian lisääntyvän käytön tarpeissa.

Tavoite	Toimenpiteet	Vastuutaho	Aikataulu
Luonnon monimuotoisuus säilytetään ja huomioidaan maankäytön suunnittelussa.	Perusteellisten luonto- ja ympäristöselvitysten laatiminen kaavoituksen lähtötiedoksi	Tekninen toimi	Tapauskohtaisesti kunkin kaavaprosessin alkuvaiheessa

Seurantamittarit

- Toteutuneet toimenpiteet (kpl)
- Toteutuneiden toimenpiteiden CO₂-päästövähennys (t CO₂-ekv)
- Kunnan kiinteistöjen kokonaisenergiankulutus (MWh_e/m² lämmitetty, MWh_f/m² lämmitetty)

4.3 Kasvatus ja koulutus

Parikkalassa on laadittu kasvatuksen ja koulutuksen kestävän kehityksen suunnitelma, joka on esitetty liitteessä 1. Kasvatuksella ja koulutuksella on merkittävä rooli ympäristövastuun ja kestävän kehityksen omaksumisessa. Tavoitteena on, että lapset oppivat liikkumaan luonnonvaraisessa ja rakennetussa ympäristössä, huolehtimaan lähiympäristöstään ja toimimaan siinä vastuullisesti, saavat kokemuksia ja elämyksiä luonnosta ja ympäristöstä.

Etelä-Karjalassa on meneillään hanke *Etelä-Karjalan kestävän kehityksen kasvatus 2025*, jolla pyritään edistämään kestävä kehitystä Etelä-Karjalassa. Vuoden 2016 aikana hankkeessa laaditaan toimenpidesuunnitelma, joka kattaa myös kasvatuksen ja koulutuksen osa-alueen. Toimenpidesuunnitelmalla halutaan erityisesti edistää kestävän kehityksen toimijoiden välistä verkostoitumista.

Lyhyen aikavälin tavoite

- Huomioidaan luonnon monimuotoisuus ja ympäristönsuojelu opetussuunnitelmatyössä

Pitkän aikavälin tavoitteet

- Lukio profiloituu luonto- ja ympäristölukioksi
- Hyödynnetään ympäröivän luonnon mahdollisuuksia ja ympäristöön liittyvien hankkeiden ratkaisuja opetuksessa

Tavoite	Toimenpiteet	Vastuutaho	Aikataulu
Huomioidaan luonnon monimuotoisuus ja ympäristönsuojelu opetussuunnitelmatyössä.	Luonto- ja ympäristökasvatus ohjaa lasta kokonaisvaltaisesti ja kokemusperäisesti tunne- ja tietotasolla tutustumaan luonnon moninaisuuteen ja muodostamaan käsityksen luontoon liittyvistä ilmiöistä.	Varhaiskasvatus, esiopetus	Jatkuva

Tavoite	Toimenpiteet	Vastuutaho	Aikataulu
Huomioidaan luonnon monimuotoisuus ja ympäristönsuojelu opetussuunnitelmatyössä.	Luonnontieteen kokeelliset menetelmät tehdään lapselle tutuksi; lapsen kanssa tehdään havaintoja muutoksista luonnossa, ihmetellään, kerätään kokemuksia, tehdään pieniä kokeita, pohditaan ja tehdään johtopäätöksiä. Lapsi ohjataan kuvailemaan, vertailemaan, luokittelemaan ja järjestämään havaintojen ja mittausten avulla saatuja tietoja sekä ymmärtämään vähitellen syy- ja seuraussuhteita.	Varhaiskasvatus, esiopetus	Jatkuva
	Aikuinen ohjaa lapsia lapsista lähtevien kiinnostuksen kohteiden ja kysymysten kautta tekemään havaintoja, muodostamaan käsitteitä ja päättämään sekä esittämään kysymyksiä ja ratkaisemaan niitä omakohtaisesti tutkimalla.	Varhaiskasvatus, esiopetus	Jatkuva
	Toteutetaan kestävän kehityksen suunnitelmaa.	Perusopetus	Jatkuva
Lukio profiloituu luonto- ja ympäristölukioksi.	Toteutetaan kestävän kehityksen suunnitelmaa ja sen toimintatapoja.	Lukio	Jatkuva
Hyödynnetään ympäröivän luonnon mahdollisuuksia ja ympäristöön liittyvien hankkeiden ratkaisuja opetuksessa.	Opetusta viedään lähiluontoon.	Varhaiskasvatus, perusopetus ja lukio	Jatkuva
	Välituntialuetta laajennetaan myös rajatulle metsäalueelle.	Perusopetus	Jatkuva

Seurantamittarit

- Toteutuneet toimenpiteet (kpl)
- Varhaiskasvatussuunnitelman ja esiopetussuunnitelman tavoitteiden toteutuminen, arviointi lukuvuosittain

4.4 Vesistöjen ja pohjavesien suojele

Parikkalan alueella sijaitsee useita vesistöjä, joista tunnetuin lienee Sisä-Suomen arvokkain lintukosteikko Siikalahti. Pohjavesien suojeleusuunnitelma on valmistunut ja sitä noudattamalla varmistetaan pohjavesien hyvä tila. Myös pintavesien laadusta halutaan pitää huolta.

Lyhyen aikavälin tavoitteet

- Pohjavesien suojeleusuunnitelmaa noudattaminen.

Pitkän aikavälin tavoitteet

- Pinta- ja pohjavesien hyvä tila saavutettu.
- Maa- ja metsätalouden kuormitus vesistöihin minimoitu.

Tavoite	Toimenpiteet	Vastuutaho	Aikataulu
Pohjavesien suojeleusuunnitelman noudattaminen.	Seuranta ja valvonta	Tekninen toimi, Imatran seudun ympäristötoimi	Jatkuva
	Suunnitelman huomioiminen rakentamisessa ja rakennusvalvonnassa	Rakennusvalvonta	Jatkuva
Pinta- ja pohjavesien hyvä tila saavutettu.	Saharannan entisen sahan pohjavesivaikutukset ja Ristiharjun lopetetun kaatopaikan pohja- ja pintavesivaikutukset selvitetään	Imatran seudun ympäristötoimi	2016
	Siikalahden vedentilan parantaminen	Imatran seudun ympäristötoimi	Jatkuva
Maa- ja metsätalouden kuormitus vesistöihin minimoitu.	Noudatetaan hyviä käytäntöjä, hanketyö	Maa- ja metsätalouden eri toimijat	Jatkuva

Seurantamittarit

- Toteutuneet toimenpiteet (kpl)
- Veden laatu (merkittävimmät pohjavesialueet ja valitut vesistöt)
- Pohjavesiin liittyvien pyydettyjen lausuntojen lukumäärä rakennus- ja ympäristöluvissa sekä kaavojen valmistelussa (% myönnetystä luvista)

4.5 Maankäyttö ja kaavoitus

Parikkalan alueella maankäytön ja kaavoituksen haaste on haja-asutuksen suuri määrä. Kaavasuunnittelussa halutaan huomioida ympäristönäkökulma.

Lyhyen aikaväin tavoitteet

- Luodaan selkeämpi toiminta-ajatus ja tahtotila kunnan kaavasuunnittelun osalta.
- Huomioidaan valmisteilla olevissa kaavahankkeissa ympäristönäkökulmat.

Pitkän aikavälin tavoitteet

- Mahdollistetaan kaavoituksella ja maankäytön ohjaamisella houkutteleva, viihtyisä ja monimuotoinen ympäristö, joka on vetovoimainen ja luo mahdollisuuden elinkeinojen kehittämiseksi.

Tavoite	Toimenpiteet	Vastuutaho	Aikataulu
Luodaan selkeämpi toiminta-ajatus ja tahtotila kunnan kaavasuunnittelun osalta.	Määritellään tavoitteet yleisellä tasolla taloussuunnitelman kaavoitusohjelman yhteydessä	Tekninen toimi, keskushallinto	Vuosittain talousarvion valmistelun yhteydessä
	Osallistava valmistelu jo OAS:sta lähtien	Tekninen toimi	Tapauskohtaisesti kunkin kaavaprosessin alkuvaiheessa
Huomioidaan valmisteilla olevissa kaavahankkeissa ympäristönäkökulmat.	Perusteellisten luonto- ja ympäristöselvitysten laatiminen kaavoituksen lähtötiedoksi	Tekninen toimi	Tapauskohtaisesti kunkin kaavaprosessin alkuvaiheessa
	Selvitysten huomioiminen kaavatyössä	Tekninen toimi, kaavan laatija	Kunkin kaavatyön aikana

Tavoite	Toimenpiteet	Vastuutaho	Aikataulu
Mahdollistetaan kaavoituksella ja maankäytön ohjaamisella houkutteleva, viihtyisä ja monimuotoinen ympäristö, joka on vetovoimainen ja luo mahdollisuuden elinkeinojen kehittämiseksi.	Kuntalaisia osallistava kaavoitus, järjestetään yleisötilaisuuksia	Tekninen toimi	Kunkin kaavatyön aikana
	Kaavatyön ohjaus	Tekninen toimi	Kunkin kaavatyön aikana

Seurantamittarit

- Toteutuneet toimenpiteet (kpl)
- Luonnon monimuotoisuuteen liittyvien pyydettyjen lausuntojen lukumäärä rakennus- ja ympäristöluvissa sekä kaavojen valmistelussa (% myönnettyistä luvista)
- Kuntalaisten osallistuminen kaavatyöhön: yleisötilaisuuksien osallistujamäärä (kpl)

4.6 Liikenne ja liikkuminen

Parikkalassa liikenteen ja liikkumisen osalta tavoitteena on julkisen liikenteen nykyisen tason säilyttäminen ja mahdollisuuksien mukaan yhteyksien lisääminen.

Lyhyen aikavälin tavoitteet

- Säilytetään julkisen liikenteen nykyinen taso. Vahvistetaan junayhteyksiä lähikuntiin. Servitetaan mahdollisuuksia julkishallinnollisten kuljetusten integrointiin.

Pitkän aikavälin tavoitteet

- Toimiva lähimatrustajaliikenne raiteilla.
- Valtatie 6 liikenneturvallisuuden kehittäminen kevyen liikenteen väylä rakentamalla ja vartioimattomat tasoristeykset poistamalla.

Tavoite	Toimenpiteet	Vastuutaho	Aikataulu
Säilytetään julkisen liikenteen nykyinen taso. Vahvistetaan junayhteyksiä lähikuntiin. Selvitetään mahdollisuuksia julkishallinnollisten kuljetusten integrointiin.	Suositaan kimppekyytejä	Jokainen kunnan työntekijä	Jatkuva
	Kannustetaan työmatkaliikkumiseen polkupyörällä tai jalan	Jokainen kunnan työntekijä	Jatkuva
	Järjestetään maakunnan sisäiset palaverit ja palvelut video- tai etäyhteyttä hyödyntämällä	Kunnan viranhaltijat	Jatkuva
	Selvitetään mahdollisuudet etätyöskentelyyn	Työnantajat	2017-2018
	Selvitetään sopivaa toimintamallia tai -linjaa kylillä tarjottujen palveluiden ja näin ollen logistiikan optimoimiseksi (asiakkaat liikkuvat tai palveluntuottajat liikkuvat)	Elinkeinotoimi	2017-2018
	Seurataan ja hyödynnetään avautuneiden mahdollisuuksien mukaan digitalisaation kehityksen myötä avautuvia etäpalvelumahdollisuuksia	Keskushallinto	Jatkuva

Tavoite	Toimenpiteet	Vastuutaho	Aikataulu
Säilytetään kuntalaisten mahdollisuus hyödyntää koulukuljetuksia ja asiointiliikennejärjestelmää.	Liikennöitsijöiden kilpailutus määräajoin.	Tekninen toimi, sivistystoimi	Jatkuva
Toimiva lähimatkustajaliikenne raiteilla.	Ylläpidetään aktiivista edunvalvontatyötä junayhteysien säilyttämiseksi	Kunta yhdessä Savonlinnan kanssa	Jatkuva
Valtatie 6 liikenneturvallisuuden parantaminen rakentamalla kevyen liikenteen väylä ja poistamalla vartioimattomat tasoristeykset	Ylläpidetään aktiivista edunvalvontatyötä vartioimattomien tasoristeyksien poistamiseksi	Keskushallinto	Jatkuva
	Ylläpidetään aktiivista edunvalvontatyötä kevyen liikenteen verkoston kehittämiseksi	Keskushallinto	Jatkuva

Seurantamittarit

- Toteutuneet toimenpiteet (kpl)
- Etäyhteyden kautta järjestettyjen palaverien lukumäärä (kpl)
- Julkisen liikenteen ja muun ympäristöystävällisen liikkumisen tukemisen ja kehittämisen budjetti (€/a)

4.7 Hankinnat (julkiset ja muut)

Parikkalassa halutaan edistää paikallista yritystoimintaa painottamalla lähialueen tuotteita ja palveluita hankinnoissa, niin julkisissa kuin yksityisten henkilöiden tekemissä hankinnoissakin.

Lyhyen aikavälin tavoitteet

- Paikallisten elintarviketuottajien yhteistoimintarengas, joka mahdollistaa paikallisten tuotteiden ostamisen kunnalle yhteishankintoina ja riittävän suurina toimituserinä.
- Kunnan hankintoja ohjaavan hankintaohjeistuksen kehittäminen.

Pitkän aikavälin tavoite

- Kaikissa hankinnoissa huomioidaan kestävän kehityksen näkökulmat.

Tavoite	Toimenpiteet	Vastuutaho	Aikataulu
Paikallisten elintarviketuottajien yhteistoimintarengas, joka mahdollistaa paikallisten tuotteiden ostamisen kunnalle yhteishankintoina ja riittävän suurina toimituserinä.	Kehitetään kunnan ruokahuoltoa hävikkiruoan määrän vähentämiseksi (esim. ruokalistasuunnittelu ja tehtävän ruoan määrän optimointi)	Elinkeinotoimi	Jatkuva
Kunnan hankintoja ohjaavan hankintaohjeistuksen kehittäminen.	Kehitetään hankintaohjeistusta ja hyödynnetään hankinta-asiamiestä, joka rekrytoidaan maakuntaa suunnitelmien mukaan vuoden 2017 alussa.	Keskushallinto	2017-2018
Kaikissa hankinnoissa huomioidaan kestävän kehityksen näkökulmat.	Sisällytetään kestävän kehityksen näkökulma hankintaohjeistukseen.	Keskushallinto	2017-2018

Seurantamittarit

- Toteutuneet toimenpiteet (kpl)
- Tarjouspyynnöt, joissa kestävyys tai paikallisuus huomioitu kriteerinä (kpl tai %)

4.8 Jätevedet

Parikkalan jätevedet puhdistetaan paikallisella jätevedenpuhdistamolla. Vanha puhdistamo on saneerauksen tarpeessa ja Parikkalaan on tulossa uusi jätevedenpuhdistamo. Uudistamisella tavoitellaan parempaa puhdistustulosta, jolloin ravinnepäästöt vesistöön pienenevät.

Lyhyen aikavälin tavoitteet

- Uuden jätevedenpuhdistamon rakentaminen.
- Kaikki jätevesiverkoston toiminta-alueella olevat kiinteistöt ovat liittyneet verkostoon.

Pitkän aikavälin tavoite

- Myös haja-asutusalueen jätevedet käsitellään asianmukaisesti.

Tavoite	Toimenpiteet	Vastuutaho	Aikataulu
Uuden jätevedenpuhdistamon rakentaminen.	Varaudutaan uuden puhdistamon käyttöönottovaiheen haasteisiin riittävän kattavilla suunnitelmilla	Tekninen toimi/ laitostoimittaja	2018
Kaikki jätevesiverkoston toiminta-alueella olevat kiinteistöt ovat liittyneet verkostoon.	Vesiosuuskuntien mahdollinen siirtäminen kunnan hallinnoimaan verkkoon (selvitys ja päätös linjauksesta)	Kunnanhallitus / kunnanvaltuusto	Seuraava valtuustokausi (2017-2020)
	Laajennetaan kunnan hallinnoimaa jätevesiverkostoa rinnakkain puhtaan veden verkoston kanssa	Tekninen toimi	Kehittämissuunnitelmien mukaisesti
	Varmistetaan, että vesihuollon infran kunto säilyy hyvänä.	Tekninen toimi	Jatkuva
Myös haja-asutusalueen jätevedet käsitellään asianmukaisesti.	Ohjeistetaan haja-asutusalueen asukkaita noudattamaan erityistä tarkkuutta ja huolellisuutta vesistöjen lähellä olevien kiinteistöjen kohdalla.	Ympäristötoimi / kuntalaiset	Jatkuva

Seurantamittarit

- Toteutuneet toimenpiteet (kpl)
- Puhdistamolle johdettavan jäteveden määrä (m³)
- Puhdistamon lupaehtojen täytyminen

5 SEURANTA, RAPORTOINTI JA OHJELMAN PÄIVITTÄMINEN

Parikkalan ympäristöohjelman toteutumista seurataan ja raportoidaan vuosittain. Tavoitteiden toteutumisesta vastaa omalta osaltaan kunkin toimenpiteen vastuutaho. Ympäristöohjelman seurannasta, raportoinnista ja päivittämisestä vastaa Parikkalan kunnan keskushallinto.

Ympäristöohjelman tavoitteiden toteutumista seurataan aiemmin esitettyjen, osa-aluekohtaisten seurantamittareiden avulla. Mittarien edellyttämät tiedot kerätään vuosittain raporttiin. Raportissa esitetään seurantamittaritietojen lisäksi toteutuneet toimenpiteet. Mikäli katsotaan tarpeelliseksi, raportissa voidaan kuvata myös toteutuneiden toimenpiteiden vaikutukset ympäristöön ja kyseessä olevan osa-alueen kehitykseen, sekä aiheutuneet kustannukset ja syntyneet säästöt.

Ympäristöohjelman tavoitteet, toimenpiteet ja tarvittaessa seurantamittarit tarkistetaan valtuustokausittain, jotta varmistetaan toiminnan jatkuvuus. Saavutetut tavoitteet ja toimenpiteet voidaan poistaa ohjelmasta ja tällöin kyseessä olevalle osa-alueelle laaditaan uudet tavoitteet ja toimenpiteet. Myös seurantamittareita voidaan päivittää, mikäli jonkin mittarin osalta tavoite on saavutettu tai tieto on hyvin hankalasti saatavilla.

Liite 1. Kasvatuksessa ja koulutuksessa käytettävä kestävän kehityksen suunnitelma**Energiansäästö**

- oppilaita ohjataan kulkemaan koulumatkat kävellen tai pyöräillen
- koulukuljetuksissa pyritään mahdollisimman täysiin autoihin
- koulun kerhot mahdollisuuksien mukaan heti koulupäivän jälkeen, vähentää harrastuksiin kuljettamisen tarvetta
- sammutetaan valot luokista ja käytäviltä päivän päätteeksi
- suljetaan ikkunat ja ovet poistuttaessa tilasta
- sammutetaan tietokoneet yöksi
- veden kohtuukäyttö kaikessa toiminnassa
- tuuletetaan energiatehokkaasti
- lähiruuan suosiminen

Materiaalit

- materiaalien valinnoissa ja hankinnoissa otetaan huomioon ekologisuus
- kaikkia koulutarvikkeita ei jaeta uutena vuosittain, luokissa suositaan mahdollisuuksien mukaan yhteiskäytössä olevia työvälineitä, esim. värejä
- kierrätetään käyttökelpoinen materiaali
- käytetään kierrätysmateriaaleja luovasti opetuksessa
- kaiken tekemisen lopputuloksena tulee olla käyttökelpoinen tuote; ei tehdä roskaa
- koululle hankitaan tuotteita, joiden huolto ja varaosa-saatavuus on varmistettu
- kunnioitetaan koulun omaisuutta ja pidetään se ehjänä
- oppilaat osallistuvat kouluympäristön siisteydestä huolehtimiseen
- tavarat palautetaan omille paikoilleen niin, että ne ovat jokaisen käytettävissä ja ne löytyvät tarvittaessa

Jätteiden syntymisen ehkäisy

- kannustetaan oppilaita syömään ottamansa ruoka
- tavoitteena mahdollisimman pitkälle paperiton viestintä, ohjataan myös huoltajia käyttämään Wilmaa
- tulostetaan vain se mitä todella tarvitaan ja sekin kaksipuoleisena

Jätteiden lajittelu

- lajitellaan kaikki jätejakeet, joita Parikkalassa kerätään
- ongelmajäte toimitetaan keräyspisteeseen

Vipuvoimaa
EU:lta
2014–2020

